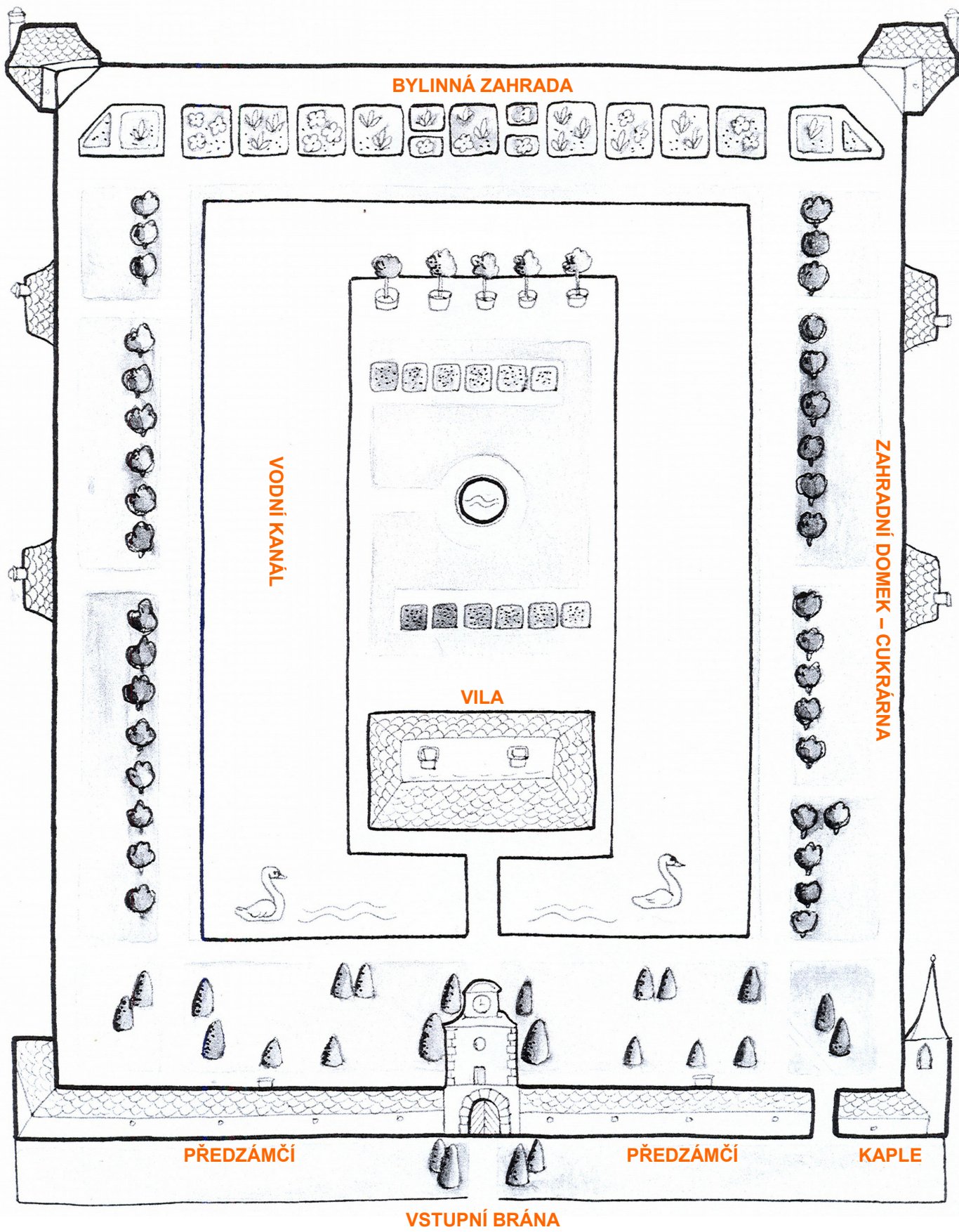

OBJEVOVÁNÍ RENESANČNÍ ZAHRADY
NA ZÁMKU
KRATOCHVÍLE

BYLINNÁ ZAHRADA

VODNÍ KANÁL

ZAHRADNÍ DOMEK - CUKRÁRNA

VILA

PŘEDZÁMČÍ

PŘEDZÁMČÍ

KAPLE

VSTUPNÍ BRÁNA

Dobrý den,

mé jméno je **LENTE** a vítám vás na zámku **Kratochvíle**.

Za jeho branami se v čase vrátíme o více než čtyři století nazpátek do doby zvané **RENESEANCE**.

Slovo renesance znamená cosi jako znovuzrození. Po období středověku, kdy lidé upínali svou mysl především k duchovním nadpozemským záležitostem, obrací se v renesanci zájem opět o člověka, jeho místo v pozemském světě a jeho zodpovědnost za pozemský svět.

Nové renesanční názory nacházejí své vzory v životním stylu starověkých Řeků a Římanů – tedy v období nazývaném **ANTIKA**. Renesanční myšlenky se rozvíjejí především **v Itálii** – a s touto zemí souvisí také příběh zámku Kratochvíle.

Slyšeli jste někdy o **Rožmbercích**? Tento rod byl po celý středověk nejvýznamnější v jižních Čechách a jejich hlavním sídlem byl Český Krumlov.

V druhé polovině šestnáctého století vládl rožmberským majetkům **Vilém z Rožmberka** a jeho mladší bratr **Petr Vok**. V té době patřily k dobrému vzdělání mladého šlechtice takzvané **kavalířské cesty** do cizích zemí, během kterých získávali mladí zástupci vládnoucích rodů mnohé zkušenosti pro budoucí práci na svých panstvích. Oba mladí Rožmberkové podnikli svou kavalířskou cestu právě do Itálie – kolébky evropské kultury -, která je okouzila krásou místní architektury i umění a novými renesančními myšlenkami.

..... a po návratu domů se rozhodli přenést krásu renesančních staveb do jižních Čech. Pozvali několik italských mistrů a společně s českými řemeslníky a umělci vybudovali na místě malého loveckého zámečku Leptáč nový letohrádek se zahradou – do všech detailů velmi podobný italským stavbám.

Ještě než vejдем branou do zámecké zahrady, zastavíme se na chvíli u vstupní budovy zvané Předzámčí. Na její přední fasádě najdeme první „pozdraz“ z Itálie.

Poselství italských renesančních stavebních mistrů je ukryté ve výzdobě na stěnách ve tvarech připomínajících psaníčka. Pozorně prozkoumejte jejich plastický povrch. Zjistíte, že **omítku tvoří dvě barevné vrstvy**. Nejprve se pokládá vrstva z tmavé hrubší omítky, které se nechá trochu zatvrdnout.

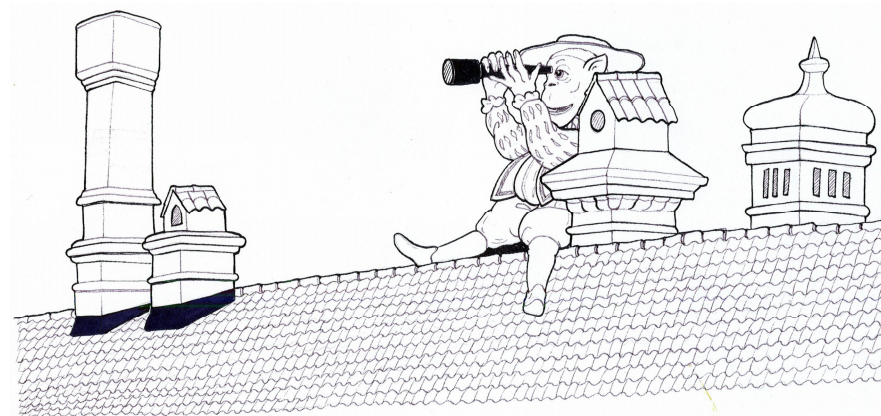
Na ni se potom nanese v tenké vrstvě velmi světlá jemná omítka. Ještě za vlhka se do ní vyryjí obrazce výzdoby a některé plošky se odstraní, aby se odhalila spodní omítka tmavá. Řemeslník, vlastně spíše umělec musí být zručný a zkušený. Tahle efektní technika nazývaná **SGRAFITO** vyžaduje nejen výtvarný talent, ale také velký cit pro materiál. Jen fortelný mistr dokáže odhadnout správnou sílu obou omítek i plochu, kterou může ještě za vlhka ozdobit. Výzdoba může mít podobu ornamentů, ale i figur.

Technika sgrafita byla odedávna používaná právě v Itálii. Italští umělci a řemeslníci pozvaní během šestnáctého století do českých zemí přinesli s sebou znalost sgrafita a předali své zkušenosti místním lidem. Sgrafitová výzdoba získala rychle oblibu, můžeme říci, že se stala módní záležitostí. Setkáme se s ní dodnes na mnoha místech po celých Čechách i na Moravě.

Při prohlídce zámecké zahrady pozorně hledejte různé motivy výzdoby vytvořené technikou sgrafita. Můžete si je i nakreslit. Do plánu zámeckého areálu si můžete poznamenat, kde jste motiv našli.

Projdeme branou dovnitř, ale u budovy **Předzámčí** ještě chvíli zůstaneme. Uvelebil jsem se na střeše, odkud je do zahrady báječný výhled.

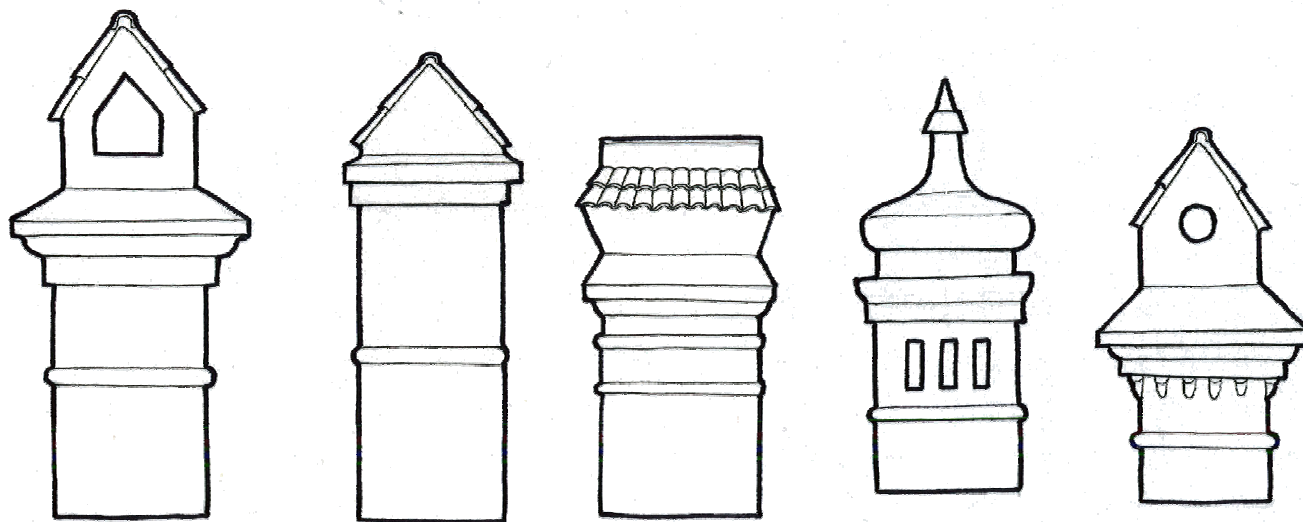
Vy teď ale upřete svou pozornost na **komíny**, mezi kterými sedím. Jejich rozmanité tvary jsou opět odkazem **italských mistrů**. Stavbě komínů se od italských komínářů učili také řemeslníci po celých Čechách včetně hlavního města Prahy.

Tady na Kratochvíli si řemeslníci na komínech dali opravdu záležet.

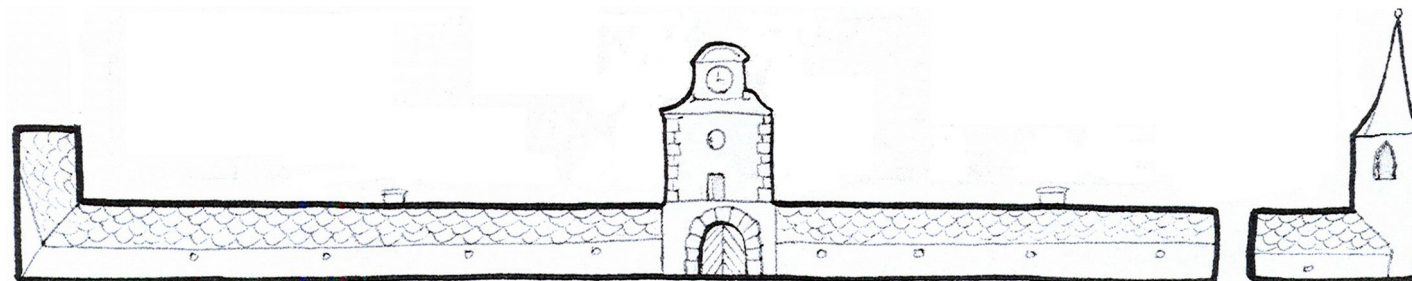
Dokážeš spočítat, kolik tvarů se na střechách Předzámčí vyskytuje?

Opakuj se některé?

Připravil jsem pro vás některé tvary na obrázku a jsem si jistý, že se vám podaří je na střechách najít.

Nalezené komíny si můžete označit do plánku.

Prošli jsme branou do renesanční zahrady.

Vypadá samozřejmě úplně jinak než
zahrada u vašeho domku nebo chalupy.

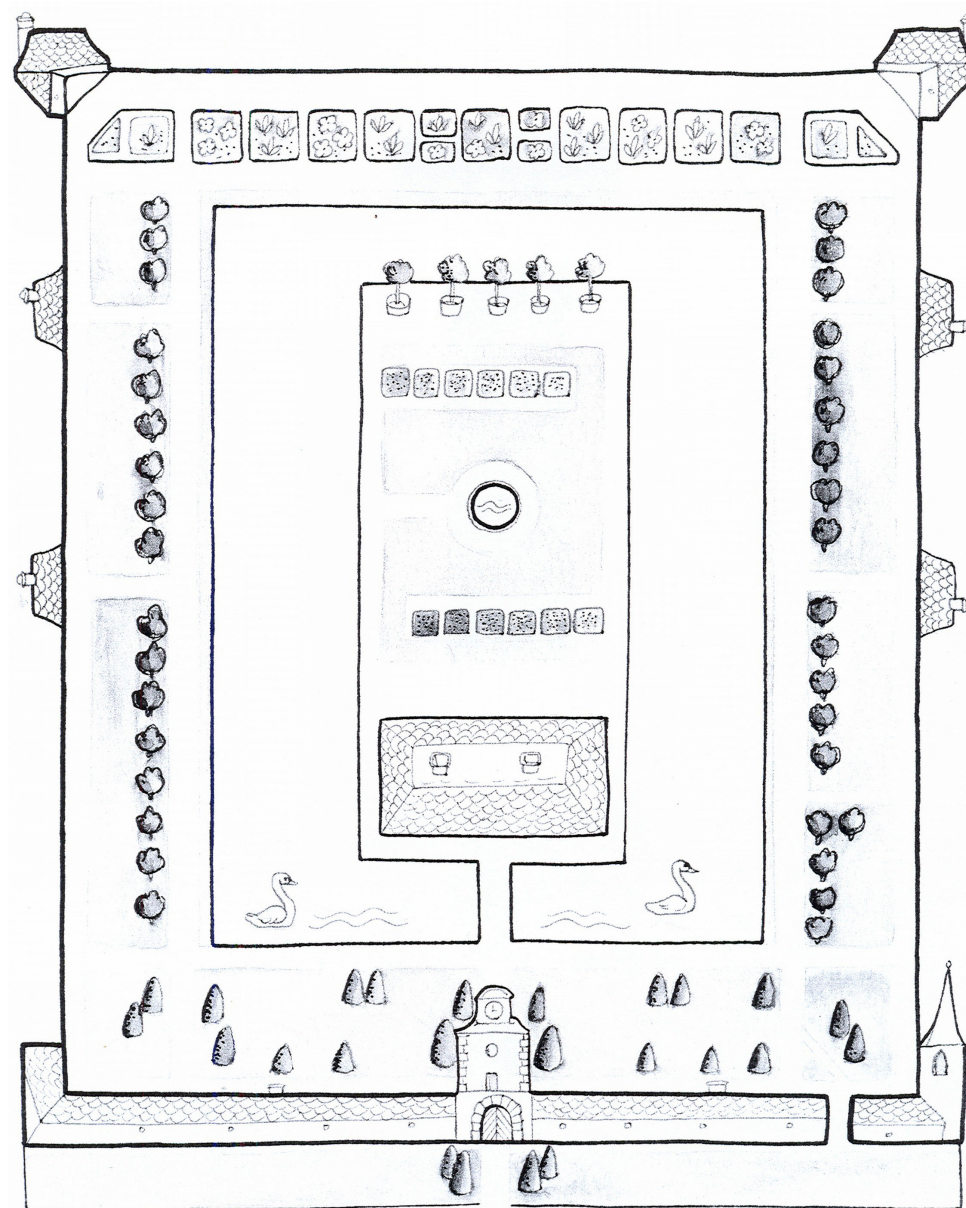
Mateřskou zemí renesančních zahrad je **Itálie**. Jak jste už slyšeli, italské prostředí okouzlo Viléma i Petra z Rožmberka natolik, že se rozhodli jej napodobit v Čechách. Při stavbě letohrádku Kratochvíle ovlivnily italské vzory nejen architekturu, ale také plánování zahrady.

Renesanční zahrada je pravidelná a osově souměrná. Plocha zahrady je rozvíjena v pravoúhlé síti do čtverců a obdélníků. Uprostřed bývá obvykle kruhový obrazec v podobě záhonu nebo bazénku. Jednotlivé čtverce a obdélníky vytvářejí samostatné prostory lemované stříhanými plůtky nebo ozdobnou zídkou.

Zahrada navazuje na půdorys domu.

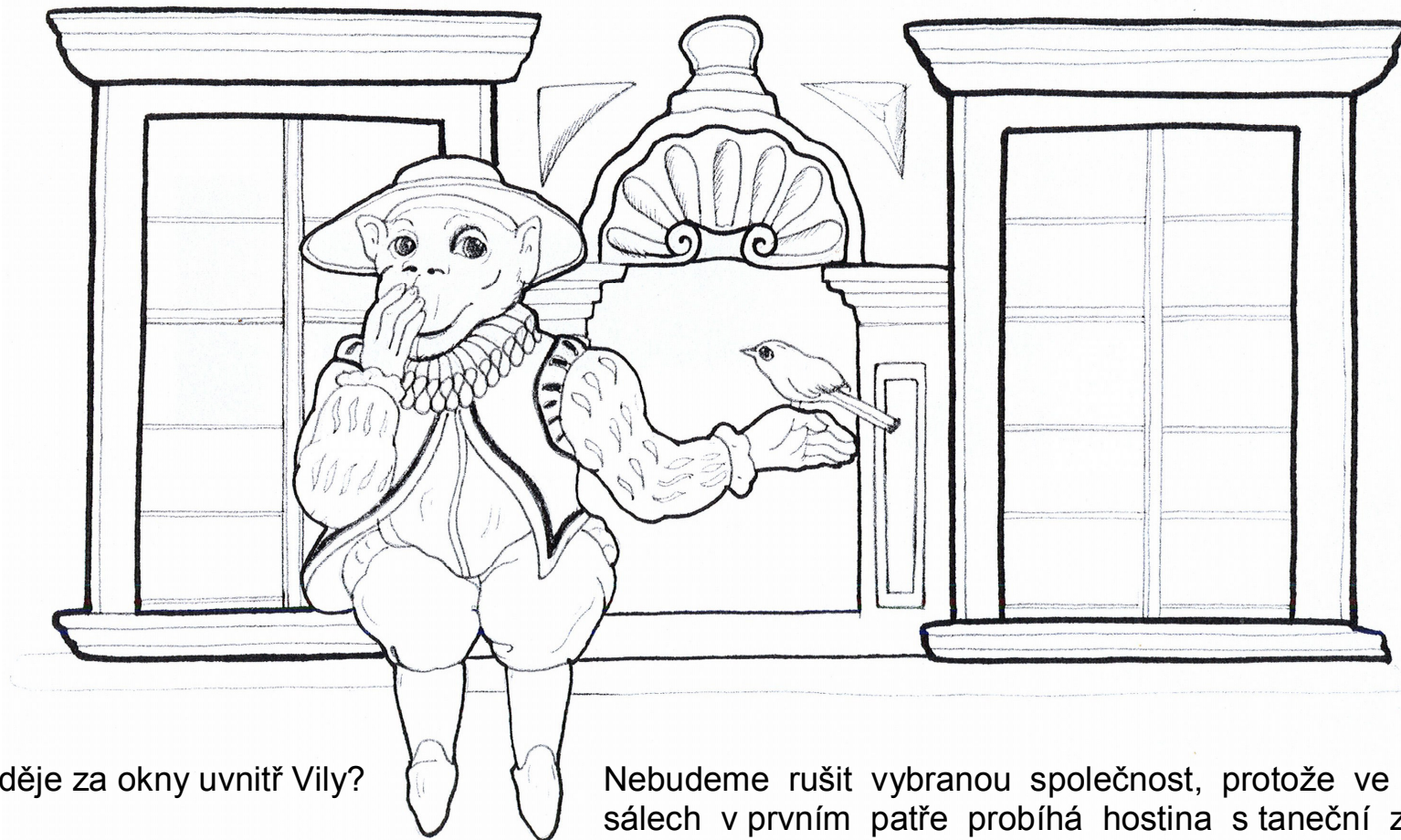
Nedílnou částí zahrady je vodní prvek.

Teď se pozorně zadívejte na plánec zahrady na Kratochvíli a rozhlédněte se také kolem sebe. Projděte přes můstek k hlavní budově, která se nazývá Vila a obejděte ji dokola. Které typické prvky renesanční zahrady se vám podařilo najít?

Stojíme opět před branou, tentokrát do hlavní zámecké budovy zvané Vila. Stejně jako renesanční zahrady jsou i **renesanční stavby** souměrné a vyvážené, budované ze základních **geometrických obrazců a těles**.

Okna jsou **obdélníková** a plochy mezi nimi vyplňuje pravidelně rozvržená malířská výzdoba. Barevná nástěnná malba, zvaná **FRESKA** je dalším poselstvím z Itálie. Její název „fresko“ znamená v italštině svěží nebo čerstvý, protože se barvy nanášely do čerstvé, ještě vlhké omítky.

Copak se asi děje za okny uvnitř Vily?

Nebudeme rušit vybranou společnost, protože ve dvou hlavních sálech v prvním patře probíhá hostina s taneční zábavou. Jsme přece na zámku Kratochvíle, kam se jezdilo především za různými kratochvílemi.

Co si pod slovem **KRATOCHVÍLE** představujete dnes?

.....možná, že někteří tanečníci vyběhnou do zahrady.....

Budou mít na sobě podobné oblečení, které vám předvádím spolu se svou kamarádkou.

Dovedete si představit, že nosit renesanční oblečení nebyla žádná slast. Tehdejší šlechtici, vychovávaní od dětství k sebeovládání a překonávání překážek, dokázali však ve svých oděvech šermovat, jezdit na koni i puvabně tančit.

Dámský živůtek s dlouhými rukávy měl **ramena zdůrazněná nabíráním** a **sukně ve tvaru kužele** musela dosahovat až na zem. Aby držela správný tvar, nosila se pod ní **výztuž z železných pásků a velrybích kostic** v podobě jakési klece. Velrybí kostice zpevňovaly také živůtek.

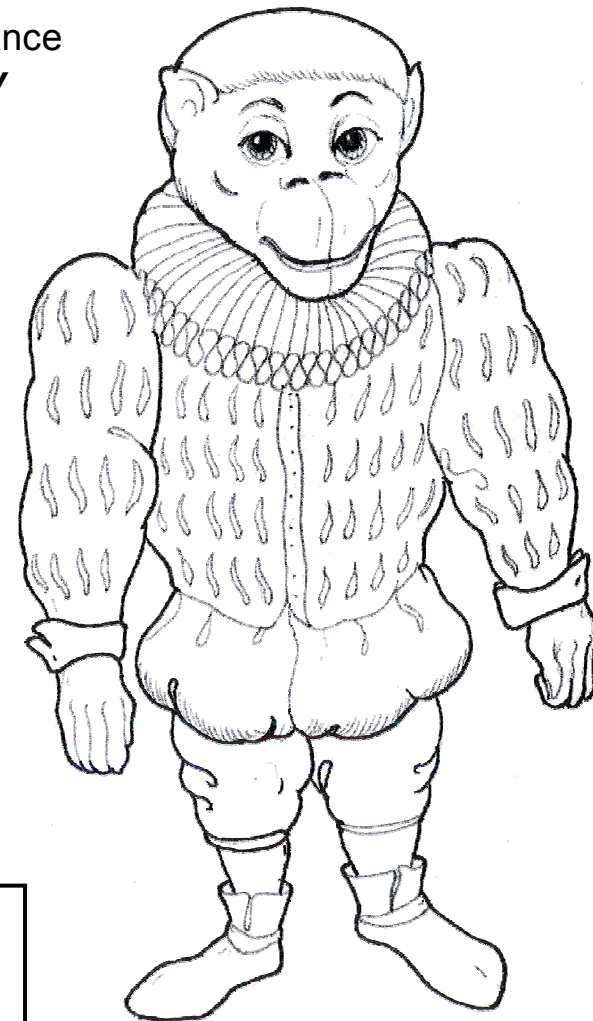
Pánové nosili v době renesance **kratší kalhoty ke kolenům** a **upnutou kazajku s nabíranými rukávy**.

V módě byly tmavé barvy jako černá, tmavě hnědá, modrá či zelená se zlatým nebo stříbrným zdobením. Červená se objevovala spíše jen v malých ploškách.
Dokázal bys vybarvit naše oděvy podle své představy?

Tělo dostávalo v důkladně vyztužených oděvech toporně vzpřímené držení a chůze patřičnou důstojnost. Krk byl uvězněný v bohatě nabíraném naškrobeném límcu, zvaném „okruží“ nebo ještě výstižněji „mlýnské kolo“.

FESTINA LENTE

Naše jména vám napovídají rodové heslo Rožmberků. „Festina lente“ znamená latinsky „Spěchej pomalu“.

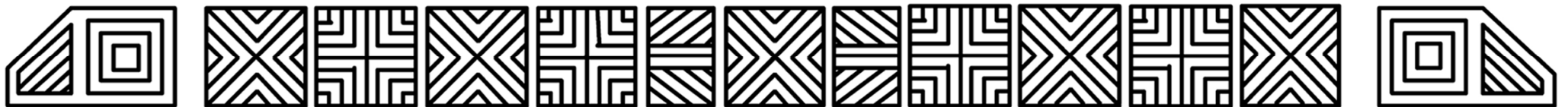

Jak už jste si jistě řekli, renesanční zahrady byly koncipované do různých pravidelných geometrických tvarů (trojúhelníky, obdélníky a čtverce). Zajímavé a neméně důležité bylo, že součástí těchto zámeckých zahrad byly i bylinkové a zeleninové záhony. Bylinky se používaly pro potřeby v lékařství, jako pokrm nebo se pěstovaly jen tak pro okrasu. Zákoutí s nimi byla sice méně atraktivní než prostory zahrady určené k reprezentaci majitele, ale výsledky pěstitelství na těchto záhonech byly hojně využívány.

Tak tomu bylo i na Kratochvíli za vlády Viléma z Rožmberka, jehož zdraví bylo značně podlomené, ale chuť k jídlu vyhlášená. Léčení jeho neduhů měl na starost věhlasný lékař a přírodopisec **Petr Ondřej Matthioli** (1501-1577), působící i na dvoře Rudolfa II. Studnicí vědomostí je kniha o využití bylinek jako léků rostlinného původu – „Herbář jinak bylinář velmi užitečný“, kterou Matthioli napsal a receptury z bylin hojně využíval v praxi.

Bylinkové záhony vytváří dlouhý pás. Pro Tvou orientaci jsou umístěny zcela vzadu v severní části zahrady, a to mezi obvodovou zdí a vodním příkopem.

Před sebou máš půdorys bylinkových záhonů (to je pohled ze shora). Jaké geometrické obrazce záhony vytvářejí?

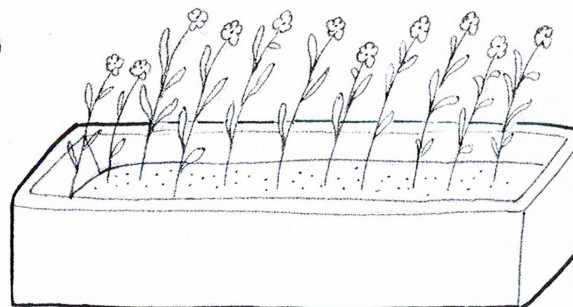

Představení bylinek

Bylinky, které uvidíš, jsou jenom zlomkem těch, které byly používány ve středověku. Některé bylinky na našem území pěstovaly již staří Slované (kmín, kopr, dobromysl, česnek, majoránka). V 15.-17. století se běžně pěstoval i hřebíček, šafrán, zelená petrželka, šalvěj, mateřídouška, libeček... Mezi dovážené bylinky patřily např. muškátový oříšek, muškátový květ, máta, pepř i tak zvaný „kořen života“ – žen-šen, který posiloval mužnost i celý organismus. Byl velmi vzácný, drahý a žádaný. Mohli si jej dovést jen ti nejbohatší.

A nyní představování bylinek:

Malé upozornění na začátek: **Prohlížej, přivoň, ale netrhej !**

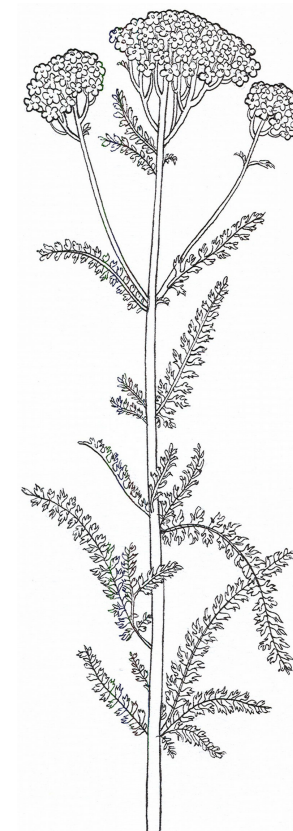

Pelyněk kozalec (estragon) – doporučovalo se nosit v oděvu snítka pelyňku, které údajně pachem zaháněly jedovaté hady, čáry a kouzla. Doktor Matthioli doporučuje vývar pelyňku pít proti bolestem zubů, k čištění krve a při nechutenství ke zvýšení chuti k jídlu. Jako koření se používal k ochucení masových a zeleninových jídel.

Routa vonná - dlouho se udržovala pověra o protijedových účincích čaje z této byliny. Byla ve středověku velmi oblíbená a pěstovala se hojně i v klášterních zahradách. Nálev z bylinky se pil při bolestech žlučníku a žaludku. V kuchyni se používala pro svoji ostrou vůni do omáček a na maso.

Řebříček obecný – patří mezi jednu z nejstarších léčivých bylin. Doktor Matthioli doporučuje tuto bylinku ke koupelím a obkladům na vředy, vyrážky a na zastavení krvácení z ran. Pouze léčivka, nikoliv koření.

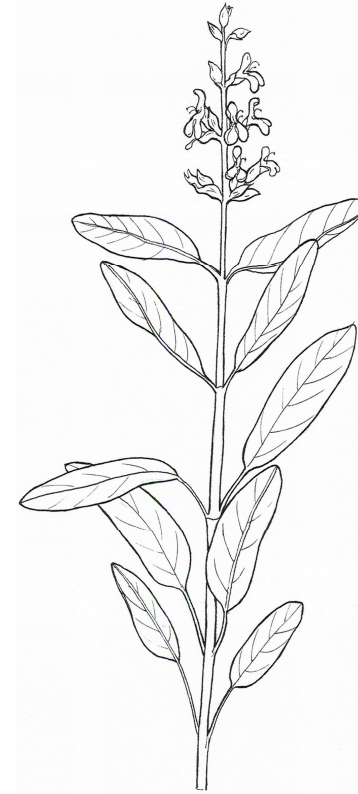
(snítka – útržek natě; nat' – nadzemní část rostliny)

Kozlík lékařský – v herbáři doktora Matthioliho se rozlišuje kozlík větší, kozlík menší a kozlík nejmenší. Tato bylina je zde velmi vychvalována. Napomáhá proti bolením boků a rozhání povětrnost. Roztlučená bylina přiložená na hlavu odebírá bolest z hlavy. Pouze léčivka, nikoliv koření.

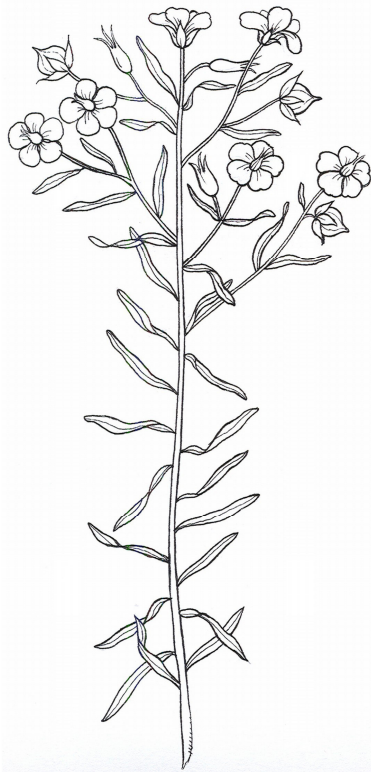

Měsíček lékařský – čaj z této bylinky se pije při bolestech žlučníku, žaludku a močového měchýře. Používal se také měsíčkový olej vzniklý samovolně z květů, které byly natlačeny do lahve vystavené několik dnů na slunci. Tímto olejem se potíraly rány i drobné popáleniny. Pouze léčivka, nikoliv koření.

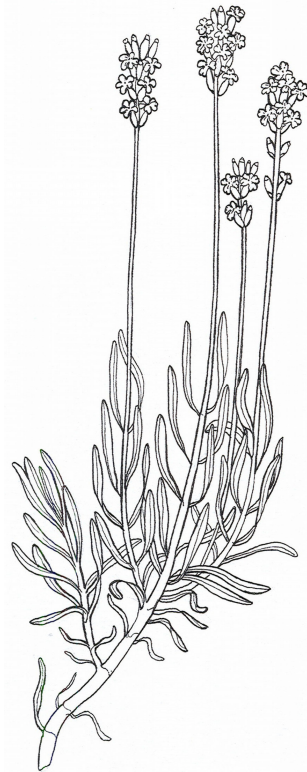

Šalvěj lékařská – prastará léčivka, o které již doktor Matthioli píše „není téměř žádné zahrádky a záhrobecku, na němž by se šalvěj nenacházela.“ Šalvěj je dobrá jako koření i jako léčivka k pití při třesení rukou, při bolestech hlavy, lámavosti kostí. Černé zuby a špatné dásně se vyčistí potíráním listy šalvěje. Sloužila i jako kloktadlo při bolestech v ústech.

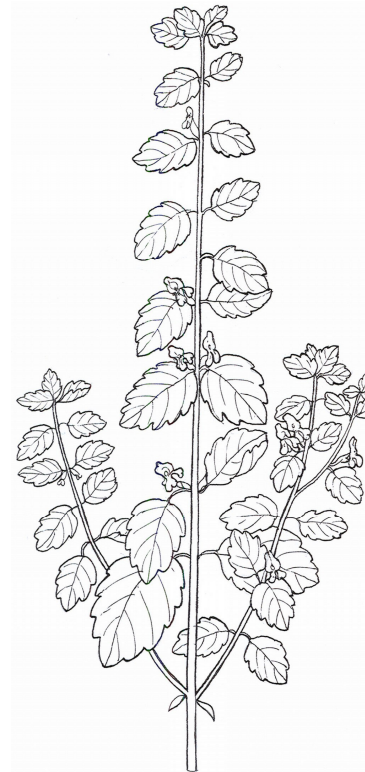
Máš nějaké zkušenosti s používáním těchto bylinek?
Která z nich se používá k léčení i jako koření?
Jakou barvou kvetou nebo budou kvést tyto byliny?

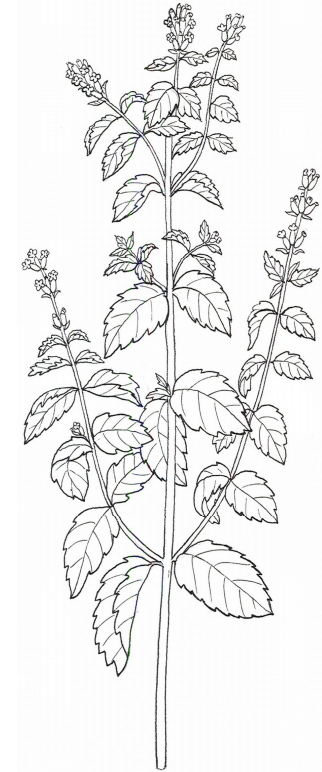
Využití jako léčivky proti různým zánětům, bolestem a k vyčištění organismu, dále např. k výrobě léčivého oleje a mouky ze semen. Nejdůležitější byl produkt, který „posluhoval všem, na moři i na zemi, chudému i bohatému...“. Poznáš o jakou rostlinu jde a vzpomeneš si co se z ní vyrábělo a vyrábí dodnes?

Tato bylinka krásně voní a v současné době se využívá v kosmetice např. jako vonná přísada do koupelí, parfémů, mýdel. Jako léčivka se využívala proti bolestem hlavy, k desinfekci pokožky, při poruchách spaní... Dnes ji můžeme vidět růst na skalkách a zahrádkách jen tak pro okrasu. Jak se jmenuje?

Z této bylinky se vyráběly tzv. karmelitské kapky (smíchání lihu a vyluhované byliny). Kapky léčily nespavost, nachlazení, vyčerpání, poruchy zažívání a uklidňovaly tělo přidáním do koupele. Nať sloužila jako koření do omáček, salátů i ke zjemnění chuti některých likérů. Dnes ji často koupíš jako čaj.

Bylinka se zpočátku než zdomácněla přivážela. Nálev z listů se užíval při zažívacích potížích, špatném trávení, nadýmání a k odstranění nechutenství, také při ženských chorobách. Mentolová vůně ulevovala při nemocech z nachlazení. Koupíš ji v každém obchodě i lékárně jako čaj, dokonce i žvýkačky a bonbony se vyrábí s její příchutí.

Prohlédni si bylinku na obrázku a snaž se ji najít na záhonu. Podle cedulky v záhoně zjistíš její jméno.

Lidem té doby napomáhaly v léčení nejen lektvary z bylin (pod heslem „není bylina, aby na něco nebyla“), ale i víra v uzdravení. Léčení se ubíralo i magickou cestou. Jednalo se např. o zaříkání některých předmětů (zařikadla se psala na potraviny, listy bylin, hostie, které se pak polykaly), nošení škapulířů, amuletů (bylinky ukryté ve váčku na krku do sebe nasávaly nemoc a napomáhaly chorému k uzdravení).

Jednou z metod léčení byla i „dotýkácí metoda“ – tak jak se může nemoc přenést z člověka na člověka, tak se může přenést do nějaké předmětu a člověk se uzdraví. Např. bradavice se zbavíš, když se jí dotýkáš mincí, kterou následně vyhodíš z okna..“. První pomoc se však vždy hledala v modlitbách k různým svatým, neboť každá nemoc měla svého patrona – při bolestech zubů byla vzývána sv. Apolena, v krku sv. Blažej, při moru sv. Roch, při nemoci v prsou sv. Barbora a sv. Háta ...

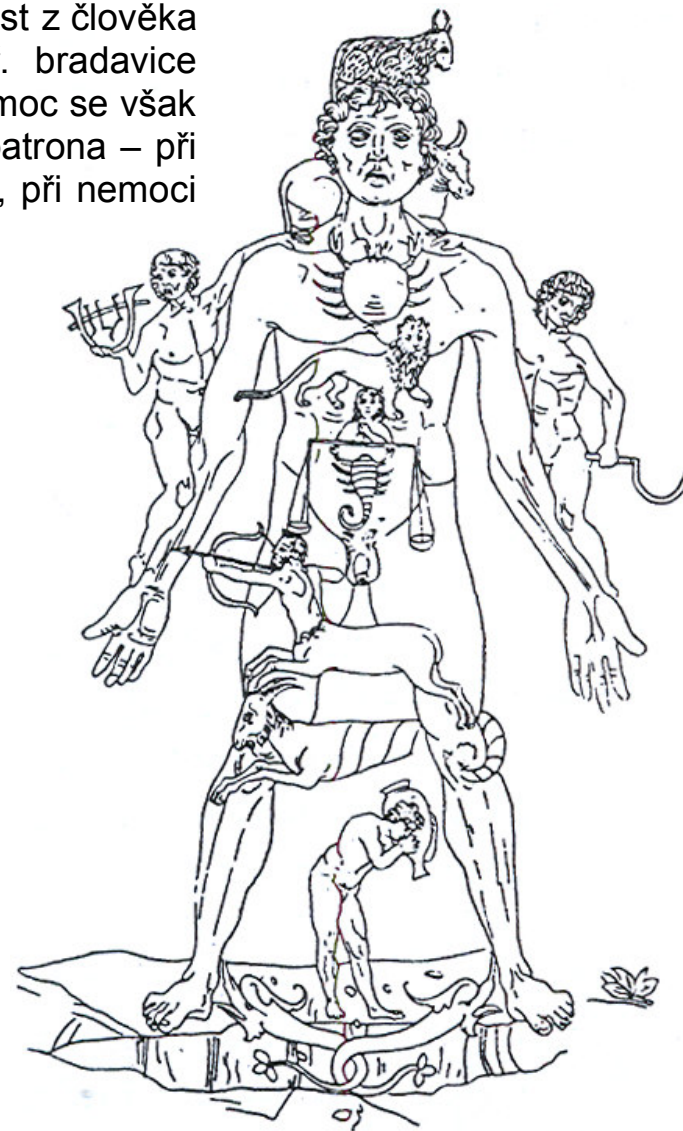

Rýhy na čele napomáhaly k určení nemoci.

Někdy byla léčba dle zásady „čím se pokaziš, tím se také napraviš“, a proto se například omrzliny třely sněhem, při žloutence se lidé měli dívat na žluté předměty ...“.

Může to u nás vyvolat úsměvy. Přesto, když se zamyslíte, přibývá v současné době prodejen se zdravou výživou, biopotravinami a bylinkami ... Lidé začínají používat k léčení lehčího onemocnění homeopatik (léků vyráběných z bylin, minerálů..) a dochází k částečnému návratu k přírodním produktům a „babským receptům“.

A co vy?
Užíváte při stonání bylinky
nebo přírodní léčiva?

Na lidské orgány působily nejen bylinky, ale i hvězdy.

Náš průvodce znaven ulehl do záhonu a usnul (ty to ale po jeho vzoru nedělej!) Vezmi si tužku a napiš jména bylin, jejíž vůně ho uspala a uchozené nohy provoněla.

Uhodni, jak dnes nazýváme rostlinu, které se ve středověku říkalo

Víno sv. Jana

- a) hroznové víno
- b) rybíz

Chlupaté jahody

- a) angrešt
- b) maliny

Indická pšenice

- a) rýže
- b) kukuřice

Koňské kopyto

- a) lopuch
- b) podběl

Známé jsou masové polévky (velmi husté, připomínající spíše kaši), do kterých se přidávala jablka, bobule vavřínu, muškát, kmín, zázvor, pepř, šalvěj. Pro ženy rodičky se vařila slepičí polévka s černobýlem, bedrníkem, mateřídouškou, slézem, růží, petrželkou. K hovězímu masu se vařila omáčka např. z kyselých hroznů, česneku, petrželky, šalvěje.

Základem jídelníčku panstva i poddaných byly kaše, které se vařily buď slané nebo na sladko. Do kaší se přidávalo mléko, vejíčka a jako sladidlo med. Protože sladká kaše byla slavnostní, dbalo se i na její vzhled. Různé přísady ji dávaly různou barvu. Například kaše ze sušeného chleba, vína, medu a švestek se zabarvila černě. Kaše z čerstvě trhané růže se vařila z mouky, vína, medu, zabarvila se růžově. Kaše z bezu se vařila z rozmočené žemle, vajec a zabarvila se černě.

Uhodneš co barvilo kaši zeleně, červeně, žlutě nebo červenofialově? Jako nápovědu máš nakreslené rostlinky: **jahodník, šafrán, petržel, brusinky.**

Kuchařské umění v podobě kuchaře na rytině z konce 16. století.

Zavařenina levandulová (17. století)

Levanduli dej do hrnce s vodou a vař. Potom ji usekej, přidej med a vař tak dlouho, až zhoustne. Přidej hřebíček. Stejně tak se dělá zavařenina majoránková, šalvějová, yzopová, routová.

Cukr fialovej (16.-17. století)

Vezmi modrou fialu, jak všude roste, otrhej lístky od ní, ztluč ji jako růži. Odvaž a vezmi dvakrát více cukru. Vše utluč, utři a dej do sklenic. Nechej 14 dní na slunci.

Několik receptů pro zajímavost:

Slepice se švestkovou omáčkou (15.-16. století)

Upeč slepici. Švestky uvař s vínem. Potom je proced', do té omáčky dej posekané slepice. Vše okořeň hřebíčky, zázvorem, šafránem. Omasti sádlem.

Paznehty medvědí (15.-16. století)

Paznehty opal, umyj, nech je vařit ve vodě. Udělej na ně tuto omáčku: rozpust' hořčici dobrým vínem, vše nalej na mandle, přislad' medem nebo cukrem, přidej vodu, okořeň hřebíčkem, zázvorem.

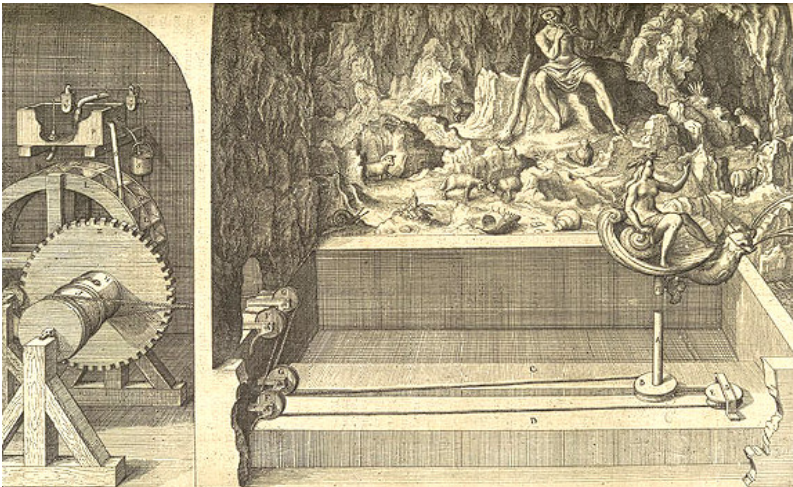

VODNÍ PŘÍKOP A VODNÍ STROJE

V místech, kde se nachází dnešní zámek Kratochvíle, se dříve rozkládaly močály a bažiny. Aby bylo možné zámek vůbec postavit, byly do bažin zaraženy dřevěné kůly, které stavbu nesou a podpírají. Voda z vodního příkopu, který lemuje ostrůvek se stavbou uprostřed, chrání dřevěné kůly před zničením.

Pro obveselení šlechticů byly do vodního příkopu umístěny vodní stroje, které se mechanicky pohybovaly a chrlily vodu, jak o tom k roku 1586 rožmberský kronikář Václav Březan: „Toho roku na Kratochvíli v oboře Netolické divní vodní strojové a obrazové, skrze něž voda tekla, postaveni. Mnoho na to nákladu šlo a nic stálého nebylo; tudy jen peníze cizozemci vyšidili.“

O podobě těchto strojů bohužel nic nevíme, proto zahraj si na umělce - vynálezce a navrhni svůj vlastní vodní stroj. Můžeš se nechat inspirovat dobovým obrázkem.

Nejen květiny, fontány, umělé jeskyně a bludiště, ale i voliéry a klece s exotickými zvířaty a ptáky byly oblíbenou součástí renesančních zahrad. Cizokrajná zvířata občas dostával majitel Kratochvíle Vilém z Rožmberka jako dary od svých přátel, návštěv a poselstev cizích zemí. Ve voliérách létali papoušci, v klecích dováděli opice a v oboře za zahradou kromě králíků pobíhal i (VIZ OSMISMĚRKA – vyškrtej všechna slova, zbývajících osm písmen tvoří odpověď’).

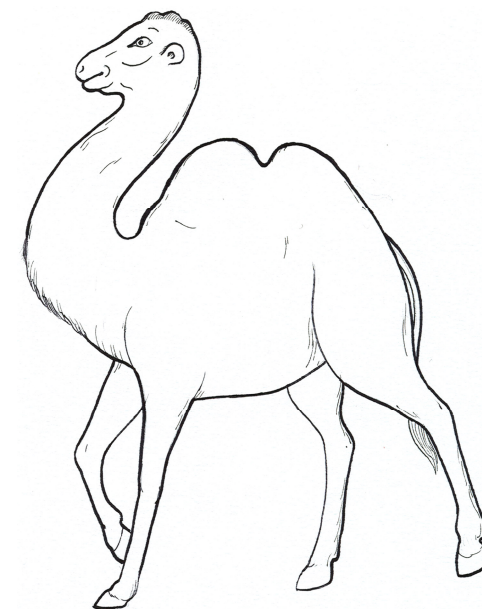
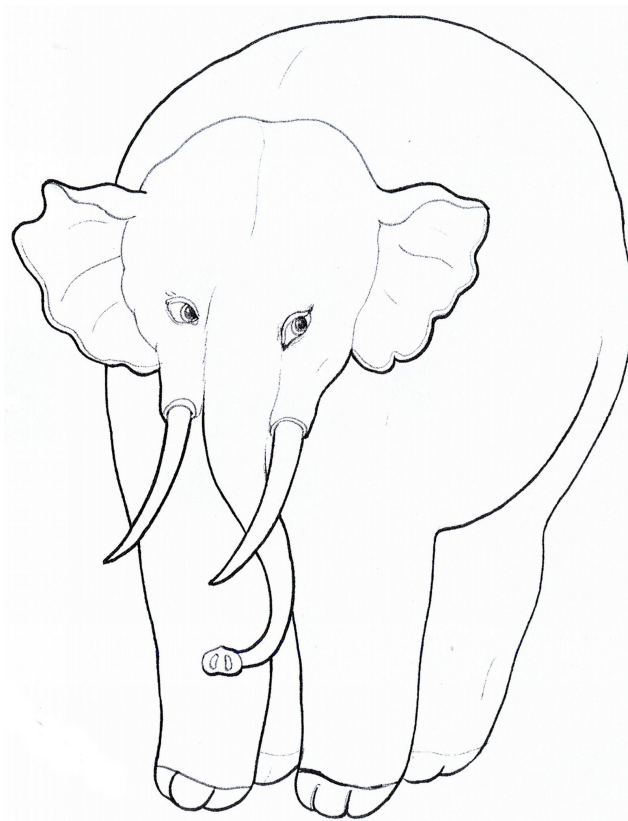
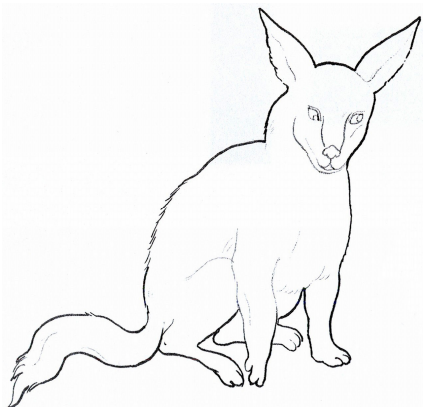
V	A	P	L	E	V	E	L	Í	V	C	H	O	T	A	R	K	A
V	N	V	T	K	Ř	E	K	A	E	K	O	B	O	R	A	T	
M	Ě	Í	Á	Á	S	Z	K	V	E	K	Í	N	E	L	K	S	
Y	O	D	N	R	K	Y	Á	T	Ě	S	L	B	C	N	L	E	
Š	A	R	R	K	T	A	R	M	I	T	M	B	I	Í	Y	C	
A	L	K	T	O	E	K	A	T	E	Ž	Ů	R	P	Č	K	U	
K	N	Č	M	S	P	L	O	T	O	K	Í	A	O	R	Í	R	
O	O	I	Á	A	Z	A	H	R	A	D	A	Ž	Á	K	L	V	
V	Z	P	N	T	J	K	Ý	A	N	P	O	L	A	Í	O	A	
O	M	Á	R	E	P	S	L	K	E	C	O	V	O	L	K	N	
L	O	V	H	C	L	E	V	A	T	V	Í	L	I	Á	A	D	
M	T	Č	O	O	Z	E	L	Ř	S	N	L	É	K	R	P	U	
U	Ý	Á	P	D	N	Ů	Z	T	O	B	R	O	U	K	R	T	
R	L	U	K	O	A	E	V	Y	N	A	Č	L	D	E	S	S	
K	C	H	U	K	A	D	Í	K	E	C	N	A	S	E	N	E	R

AKÁT	LÍPA	SEDLČANY
BROUK	LOPATA	SKALKA
CESTA	LOPUCH	SKLENÍK
HÝL	MOTYKA	SRP
JAMKA	MOTÝL	STROM
KEŘ	MYŠ	STUDNA
KOLÍKY	OBORA	TIS
KONEV	OPICE	TRAKAŘ
KOPR	OSTEN	TRÁVA
KOSATEC	OVOCE	VĚDRO
KRÁLÍK	PÁV	VÍNO
KRÁLOVSTVÍ	PLEVEL	VODA
KRATOCHVÍLE	PLOT	VODOTRYSK
KRČÍN	PTÁK	VOLIÉRA
KRTEK	RENESSANCE	VŮZ
KRUMLOV	ROŽMBERK	ZÁHONEK
KVĚT	RUCE	ZAHRADEK
LÉK	RŮŽE	ZÁMEK
LEKNÍN	RÝČ	ZELENINA
LEPTÁČ		ŽÍZALA

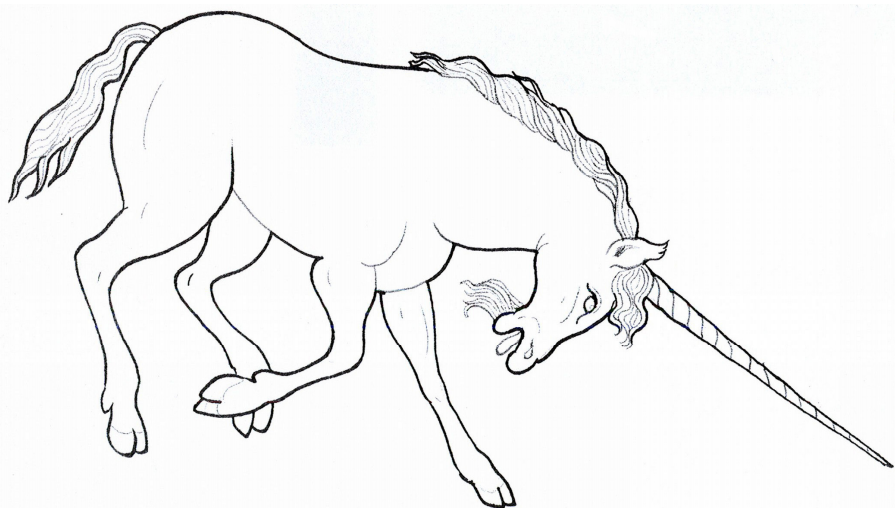

Opice, slona, papouška i divoké šelmy můžeš vidět na Kratochvíli dodnes, a to na nástěnných malbách, které jsou dílem malíře Georga Widmanna.

Malby některých cizokrajných zvířat na nás mohou působit směšně, protože jejich vzhled neodpovídá skutečnosti. To proto, že malíř některá zvířata nikdy neviděl na vlastní oči a znal jejich podobu pouze z obrázků přírodovědných knih, nebo dokonce jen z vyprávění.

Pozorně hledej uvnitř zámku!

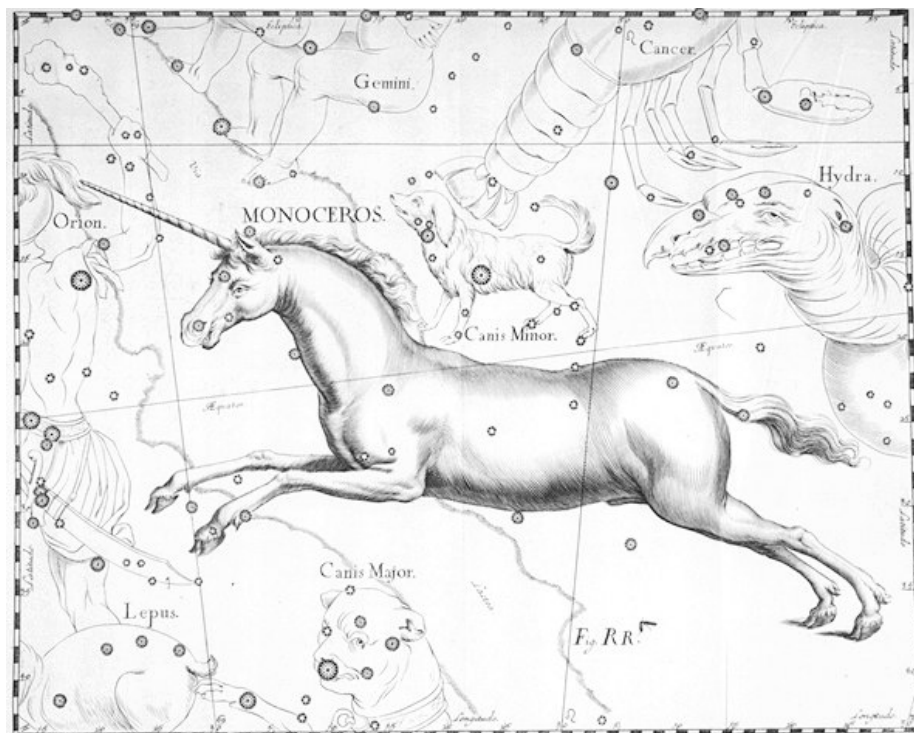
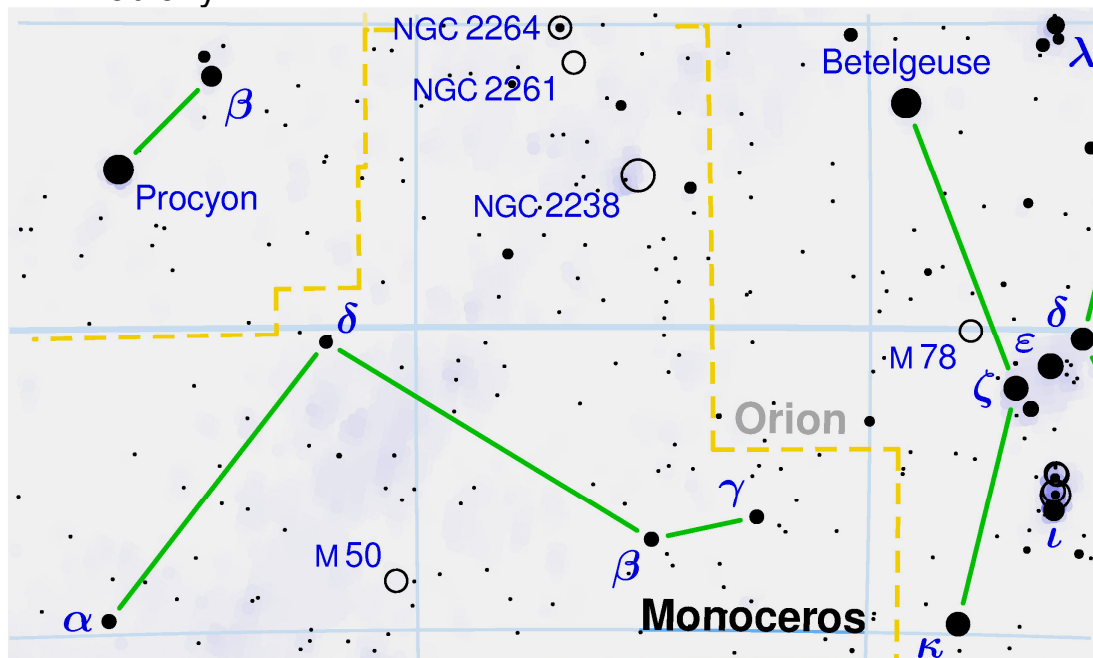
Jedno ze zvířat zachycených na nástěnných malbách by malíř nemohl vidět, ani kdyby použil vyhledávač internetu. Poznáš, které ze zvířat to je?

Je jím **jednorožec** - bájný tvor, který bývá zobrazován jako kůň s dlouhým, zatočeným rohem, kozí bradkou a kopyty. Byl považován za zosobnění nepřemožitelné síly, nespoutanosti a svrchované moci, ve výtvarném umění také jako znamení čistoty a nevinnosti.

V době, kdy byla malba pořízena (konec 16. století), lidé věřili, že jednorožec existuje.

Zmínky o jednorožcích můžeme najít v bájích a legendách již od antiky nejen u všech národů žijících kolem Středoziemního moře, ale i u starých Číňanů. Všechny příběhy vyprávějí o jednorožci jako o jemném zvířeti, které nikdy nezabíjí.

S jednorožcem se můžeme setkat také jako se **souhvězdím** noční zimní oblohy.

Ve stejné době, kdy vznikal zámek Kratochvíle, působil v Praze na dvoře císaře Rudolfa II. pozoruhodný italský malíř **Giuseppe Arcimboldo** /džusepe arčimboldo/. Dokázal mistrným způsobem věrně zachytit výtvary přírody živé i neživé a s neobyčejnou fantazií z nich sestavoval lidské podobizny.

Svůj portrét například vtipně sestavil z papírových pásků.

Lidské postavy či tváře, které vyjadřují nějaký jev nebo událost pomocí zvláštního oděvu, předmětů nebo gest, nazýváme **ALEGORIE**.

Takhle zobrazil malíř Arcimboldo alegorii žilvů Oheň a Voda.

Poznáváš předměty, které oba dva živly představují?

malíř Arcimboldo znázornil

ČTYŘI ROČNÍ DOBY

Poznáš, která tvář představuje JARO, LÉTO, PODZIM a ZIMU?
Napiš do rámečků k obrázkům, které předměty jsou typické pro jednotlivé roční doby.

Na rozloučenou se zámek Kratochvílí vám připravil malíř Arcimboldo košík plný pochoutek.

Zkus jej otáčet o 90 a 180°.

S úsměvem jde jistě všechno lépe!

Přejeme hodně kratochvílí se zábavnými nápady a nezapomeňte, že vaším dobrým průvodcem nejenom na Kratochvílí bude rožmberské heslo:

“FESTINALENTE“

Autoři projektu Kateřina Cichrová, Dagmar Geršlová, Markéta Slabová, Lucie Müllerová a Marek Ehrlich se dnes s vámi loučí a zvou vás na objevování dalších zahrad a parků – třeba v Českém Krumlově nebo v Červeném Dvoře.